

ts mai

Tänavune mai, Euroopa Liitu astumise kuu, pakkus aina ülalatusi: esimene kolmandik oli siinmail palju palavam ja kuivem kui Vahemere ääres, edasi keeras külmaks kui sügise Põhjamere kaldail. Kuu lõpp oli siiski Harju (Eesti) keskmi-se lähedane.

Kütterperioodi äkiline lõpp

Kuu algul järgis ilm tunamul-lust eeskuju: kevade algus oli pea sama põuane ning soe. Riigi pealinn püstitas isegi ühe soojarekordi – 5. kuupäeval mõodeti seal 26,8°, suvepea-linnas püsis aga paar päeva 27–28° palavust!

Viimase poole sajandi sees on Tartumaal lehekuu esime-ne dekaad soojem – keskmisest üle kuue kraadi – olnud vaid 1993. Samas oli vihham mitmel pool (Kirde- ja Lõuna-Eestis) tulnud vaid 1–4 mm.

11. mail lõpetas ilmataat kütmise. II dekaad algas kergete öökülmadega, kuu keskel mõodeti Jõgevamaal maapinna lähedal juba kümme miinus-kraadi. Suuri kahjustusi said puu- ja viljaaiad, isegi tammed ning saared kaotasid lehestiku. Pole ka midagi imestada – viimastel aastakümnetel on mai

keskpaik jahedam olnud vaid 1980. a. Kes Thuni kalendri järgi külvasid, neil hävisid tai-med, kurtsid aednikud.

Kõige tipuks kukkus 13. kuu-päeval veel lund sadama! Noa-rootsis ja Haapsalu kandis olla maa olnud kaetud ligi 5cm valge vaibaga. Lumeräitsakaid sadas mitmel pool üle Eesti. Säärane jõulupilt rõomustas väheseid, sest aedades murdusid lilled, pöösastel pudenesid öied.

Maikuine lumesadu pole aga mingi haruldus – viimati oli maa valge mais 1999, kõvasti sadas ka 29. mail 1975.

Alles kuu lõpul hakkas sooja juurde tulema. Sellal kui pealin-lased külmetasid Grillfestil rahe-hoogude käes, oli näiteks Põlvmaal täiesti talutav varasuvine ilm. Viska või vest maha.

Meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis rehkendati Eesti keskmiseks lehekuu õhu-temperatuuriks 10,2°, mis on (põhiliselt tänu kuumale kuu algusele) 0,3 kraadi keskmisest ehk normist kõrgem näit. Sademaid langes aga ligi kaks korda vähem kui mullu ehk 34 mm (75% normist).

Mai algus oli Itaalias külm: suuri golfivõistlusi lükati vihham ja külma tõttu aina edasi. Prantsusmaa põhjaosa tabas 9. mail

HEIKI MAIBERG

tugev lumesadu (30 cm), samal põhjusel jäid Kashmiris hätta ligi 20 000 India karjakasvatajat.

Paksu pahandust töid mit-mele maale tormid: troopiline tsüklon (nii kutsutakse Bengali lahel möllavaid suurtor-me) nimega 02B ning Vaiksel ookeanil supertaifuuniks ristitud Nida.

Viimasega kaasnesid padu-vihmad, mis ööpäevaga kal-lasid alla kolmandiku Eesti aastases sajuhulgast!

Lehekuu 1904 oli Tartus väga külm (7,6°) ja parajalt vihmane (55 mm).

Postimehele kirjutati:

Viljandimaalt. Igapäevased vihmajärged ja külmad ilmad teevad meile palju muret ja sumbutavad lootust kena keva-de ja sooja suve päale. Loodus tärkab aeglaselt ja linnudgi ei sädistä täie jõuga.

Tartust. Ilmad – nende muut-lik olek on juba ammu lendsõ-naks saanud, – olivad tõesti tänavu väga tujukad. Juhtus päev ilusat päikesepaistet, kohe

käis tema kannul vihmajärged või muidu vilu ilm. Rohu tärkamine, puude lehtimine – kõik seisavad kängus. Pääsukesed ei julge pesi ehitama hakata ja ööpiku suugi jääb mõne õhtu lukku – külma pärast.

Linnainimesed siunavad, et ajalehe toimetaja taimede-ga rohkest tegemist teeb, aga seda peab ütlema: kui inime-ne aina linnas kivide pääl ja kivide vahel oma päevi mööda saadab, siis on ta kui Katoliku papp, kes vallalist põlve pida-des elust võimalikult lahus peab seisma.

Kas elus kuum või jahe, kits-sas või lahe, see on linnalasele üks tolm kõik.

AIN KALLIS

Juunikuu teisel nädala-vahetusel oodatakse il-mahuvilisi kokkutuleku-le Raplamaale Lellesse. Täpsemalt loe 29. aprilli Maalehest "Ilmahuvili-se – vestleme koos!".